
REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BANKA E SHQIPËRISË
DEPARTAMENTI I STABILITETIT FINANCIAR

Raport¹

mbi ecurinë e treguesve që monitoron Banka e Shqipërisë, në kuadër të procesit të de-euroizimit

Shkurt 2022

---

¹ Ky raport publikohet në zbatim të Memorandumit të Bashkëpunimit mes Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, Bankës së Shqipërisë dhe Autoritetit të Mbikëqyrjes Financiare, “Për zgjerimin e përdorimit të monedhës kombëtare në sistemin financiar dhe në ekonominë shqiptare”, nënshkruar më 18.4.2017 dhe publikuar në adresën e internetit:

https://www.bankofalbania.org/web/pub/memorandumi_gksf_9384_1.pdf

Përmbajtja

I. Hyrje.....	3
II Përmbledhje.....	3
III Ecuria e treguesve	5
IV Konkluzion.....	12
<i>Aneks I. Paketa e masave të Bankës së Shqipërisë në drejtim të de-euroizimit (Shkurt 2018), dhe treguesit e monitorimit .....</i>	<i>13</i>
<i>Aneks II. Veprime rregullative të mëparshme që ndikojnë në drejtim të deeuroizimit..</i>	<i>15</i>

I. Hyrje

Në kuadër të Memorandumit të Bashkëpunimit me Ministrinë e Financave dhe të Ekonomisë, si dhe me Autoritetin e Mbikëqyrjes Financiare, nënshkruar në datën 18 prill 2017, Banka e Shqipërisë ndërmori një paketë masash konkrete për të stimuluar përdorimin e monedhës vendase. Paketa e masave, e cila u miratua me vendim të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë në shkurt 2018, përbëhet nga tre elemente kryesore: i) diferencimi i rezervës së detyrueshme për detyrimet në valutë; ii) kërkesa më të larta për treguesit e likuiditetit në valutë; dhe iii) ndërgjegjësimi i huamarrësve për rrezikun që paraqet kredia në valutë. Efikasiteti i masave monitorohet përmes disa treguesve dhe vlerësohet në bazë të ndryshimit në nivelin e euroizimit të sistemit financiar, para dhe pas implementimit të tyre. Më shumë detaje lidhur me masat dhe treguesit e përcaktuar për monitorimin e efektit të tyre, jepen në Aneksin 1.

Rezultatet e këtij vlerësimi, si dhe gjykimi mbi përshtatshmërinë e masave për arritjen e objektivit (nxitja e përdorimit më të madh të monedhës kombëtare në ekonomi) komunikohen çdo gjashtëmuor, përmes publikimit të këtij raporti.

Sikurse theksohet në Memorandum, synimi i Strategjisë nuk është arritja e nivelit zero të përdorimit të monedhave të huaja, pasi niveli i hapjes së ekonomisë sonë me vendet partnere tregtare nënkupton praninë e rëndësishme të monedhave të huaja në sistemin tonë financiar. Objektivi është pakësimi i përdorimit të monedhave të huaja deri në një nivel që konsiderohet i natyrshëm për një ekonomi të ngjashme me atë shqiptare.

II Përmbledhje²

Gjatë gjashtëmuorit të dytë të vitit 2021, lëvizjet mes treguesve kanë qenë në kahe të ndryshme, por me luhatshmëri të ulët. Për shembull, treguesi “kredi në valutë ndaj totalit të kredive” është rikthyer mbi nivelin 50%, ndërsa kreditë e ekspozuara ndaj kursit të këmbimit kanë vijuar prirjen rënëse duke sinjalizuar ulje të rreziqeve në portofolin e kredisë. Nga ana tjetër, pesha e depozitave në valutë ka shënuar rritje të lehtë, duke vazhduar të luhatet rreth nivelit 51%. Në tërësi, gjatë periudhës nuk patur një prirje të qartë të ecurisë së treguesve të përzgjedhur. Në kushtet e normalizimit të situatës ekonomike dhe financiare pas efekteve të pandemisë, mund të jetë koha që autoritetet mbikëqyrëse të identifikojnë masa të tjera plotësuese për rritjen e përdorimit të monedhës vendase në ekonominë reale dhe në sistemin financiar.

---

² Treguesit e monitoruar në këtë raport paraqiten të zhveshur nga efekti tremujor i luhatjeve në kursin e këmbimit të monedhës kombëtare ndaj monedhave kryesore të huaja (euro dhe dollar amerikan). Për matjen e efektit të kursit në portofolin e kredive të secilës bankë është përdorur formula: $X_t - X_{t-1} - (X_t/K_t - X_{t-1}/K_{t-1}) * K_{t-1}$. Ku, X përfaqëson vlerën në monedhën vendase, K është kursi i këmbimit i shprehur në lekë për njësi të valutës, dhe t është periudha e shprehur në tremujor.

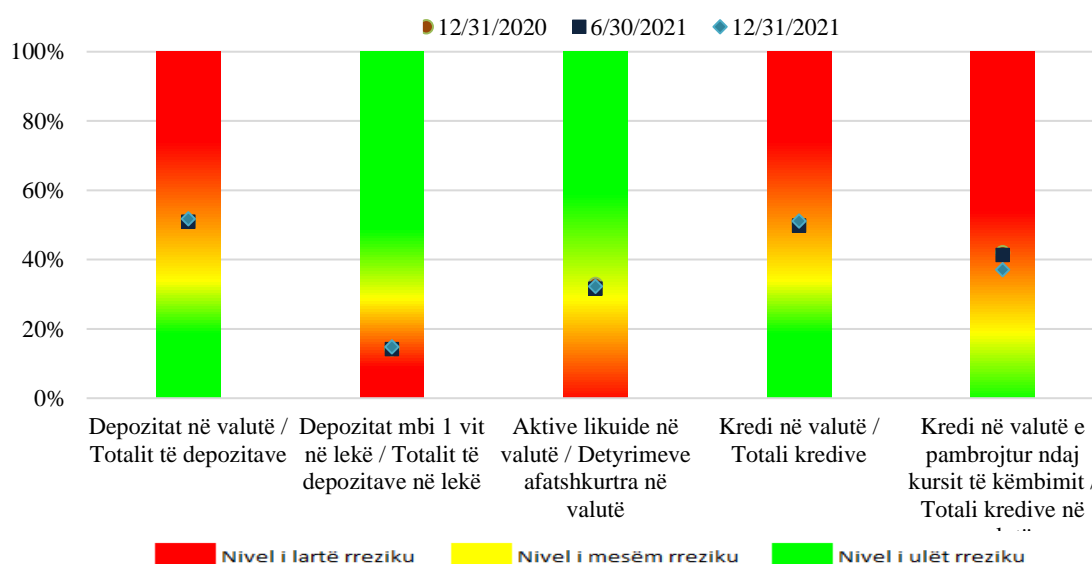
Krahasuar me fundin e gjysmës së parë të vitit 2021, në fund të dhjetorit 2021 janë vënë re këto ndryshime kryesore:

Depozitat – treguesi “depozita në valutë ndaj totali i depozitave të klientëve” shënoi nivelin 51.8%, rreth 0.9 pp më shumë se fundi i gjashtëmujorit të kaluar dhe një vit më parë. Ndërkohë, depozitat mbi një vit në monedhën vendase kanë vijuar prirjen rritëse të filluar në fund të tremujorit të parë 2021, duke shënuar nivelin 14.8%;

Likuiditeti – treguesi “aktive likuide në valutë ndaj pasive afatshkurtra në valutë” për sektorin, shënoi nivelin 32.2%, me një rënie prej 0.6 pp krahasuar me një vit më parë;

Kreditë – kreditë në valutë shënuan 51.1% të portofolit të kredive, ose 0.8 pp më shumë se një vit më parë. Kreditë e pambuluara ndaj rrezikut të kursit të këmbimit përbëjnë 37.1% të kredive në valutë, 4.2 pp më pak se fundi i gjashtëmujorit të kaluar dhe 4.9 pp më pak se një vit më parë.

Grafik 1. Treguesit kryesorë për monitorimin e nivelit të përdorimit të valutës në sektorin bankar shqiptar

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Shënim: Për secilin tregues, niveli i rrezikut është përcaktuar duke iu referuar një pragu krahasues. Për treguesit “depozita në valutë ndaj totalit të depozitave” dhe “kredi në valutë ndaj totalit të tepicës së kredisë”, pragu krahasues është niveli prej 30%, sipas gjykimit ekspert. Për vlera nën 30% të këtyre treguesve, niveli i rrezikut konsiderohet “i ulët” (ngjyra e gjelbër). Për treguesin “aktive likuide në valutë ndaj pasiveve afatshkurtra në valutë”, pragu krahasues llogaritet duke i shtuar një devijim standard të serisë kohore kufirit rregullativ prej 20%. Për vlera më të ulëta se ky prag krahasues, treguesi sinjalizon “nivel të lartë” të rrezikut. Për treguesin e “depozitave me afat mbi një vit në lekë ndaj totalit të depozitave në lekë”, pragu krahasues është përcaktuar sipas gjykimit ekspert në nivelin 40%.

III Ecuria e treguesve³

Ky kapitull përshkruan ecurinë e treguesve të listuar në **Aneksin 1** të këtij materiali. Paraqitja e treguesve të zhveshur nga efektet e kursit të këmbimit synon afrimin maksimal drejt matjes së ndikimit të masave. Grafikët tregojnë se lajmërimi i paketës së masave nuk ka pasur efekt të menjëhershëm mbi treguesit e analizuar. Megjithatë, me kalimin e kohës vërehet një përmirësim gradual i tyre.

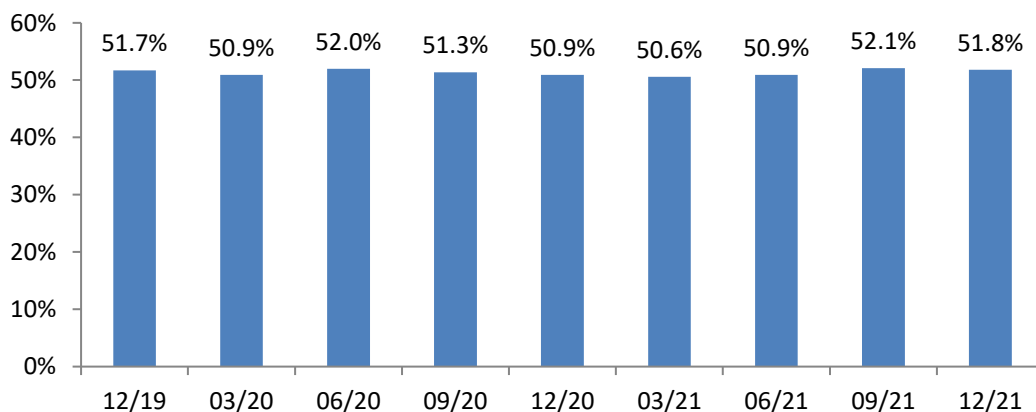
Ecuria e Depozitave

Në fund të gjashtëmujorit të dytë 2021, treguesi që mat *peshën e depozitave në valutë ndaj totalit të depozitave* shënoi nivelin 51.8%, ose 0.9pp më i lartë se fundi i gjashtëmujorit të kaluar dhe një vit më parë.

Në këtë tregues, totali i depozitave (emëruesi) ka treguar rritje me 6.8% krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar dhe 10.5% krahasuar me një vit më parë. Sipas bankave, vlera më e lartë e rritjes së totalit të depozitave, në krahasim me gjashtëmujorin e kaluar, ishte 11.2%.

Depozitat në valutë (numëruesi) janë rritur me 8.7% krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar dhe 12.5% krahasuar me një vit më parë. Sipas bankave, vlera më e lartë e rritjes së depozitave në valutë, në krahasim me gjashtëmujorin e kaluar, ishte 21.5%.

Grafik 2. Raporti i depozitave në valutë ndaj totalit të depozitave, për sistemin bankar

Burimi: Banka e Shqipërisë.

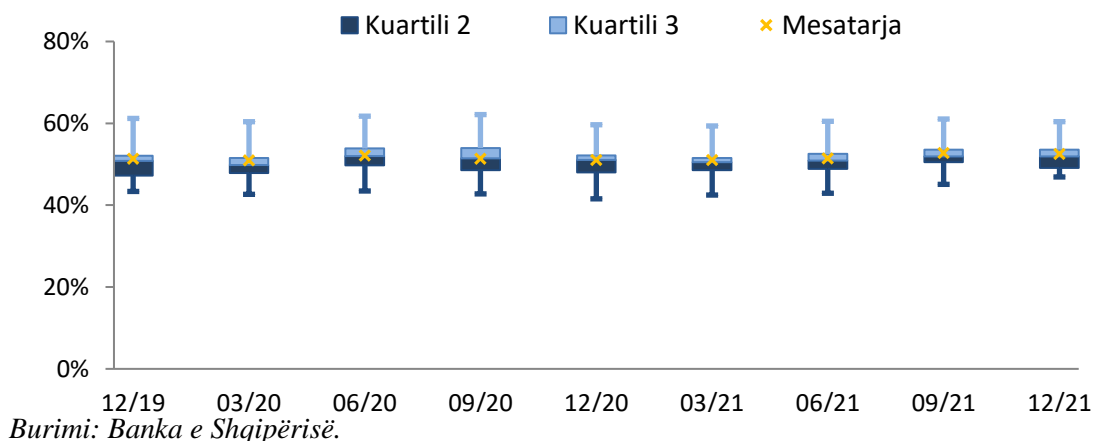
Shpërndarja e treguesit të mësipërm sipas bankave, përreth vlerës mesatare, paraqitet relativisht simetrike, duke u luhatur në nivelet 46.9% deri në 61.2%. Rezulton se 8 banka shënojnë nivelin mbi 50% për këtë tregues, duke i bërë ato subjekt të normës më të lartë të rezervës së detyrueshme (20%) për pjesën e depozitave në valutë që kapërcen peshën

³ Në këtë analizë janë rishikuar vlerat e T3 dhe T4 2018 për të reflektuar ndryshimet strukturore në sistemin bankar. Efekti i tyre ka qenë minimal dhe nuk ka pasur ndikim në konkluzionet e analizës.

50% ndaj totalit të depozitave. Për pasojë, këto banka duhet të përballen me kosto financiare më të larta për mbajtjen e valutës në ato nivele. Megjithatë, për shkak të normave shumë të ulëta të interesit për investimin e valutës, kostot për bankat janë relativisht më të ulëta se në një rast të kundërt.

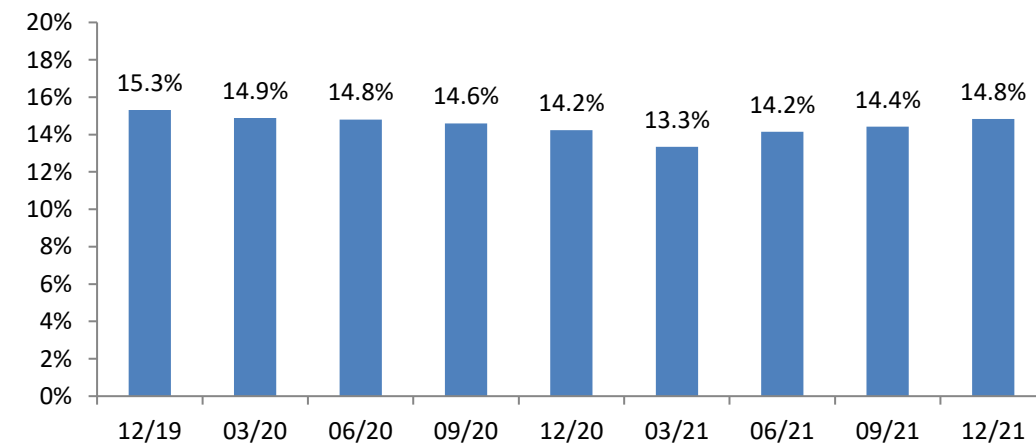
Gjatë periudhës, treguesi i peshës së depozitave në valutë ka pësuar rënie për 3 banka, por ka njohur rritje për pjesën më të madhe të bankave duke ndikuar rritjen e peshës së depozitave në valutë. Në tërësi, shpërndarja e vlerave të treguesit për bankat jepet në Grafikon 3.

Grafik 3. Shpërndarja e treguesit të depozitave në valutë ndaj totalit të depozitave, për bankat e sistemit

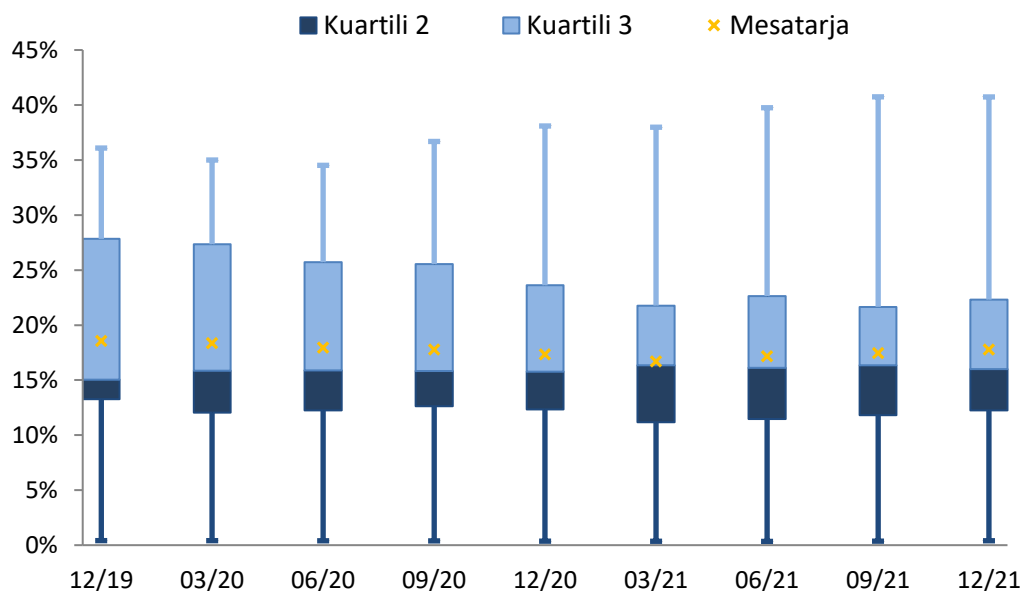
Në vijim, *peshë e depozitave në lek me afat maturimi mbi një vit ndaj totalit të depozitave* ka ruajtur një vlerë të përafërt me gjashtëmujorin e kaluar në nivelin 14.8%. Treguesi u rrit gjatë periudhës me 0.7 pp krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar dhe me 0.6 pp krahasuar me një vit më parë.

Grafik 4. Raporti i depozitave mbi një vit në lekë ndaj totalit të depozitave në lekë, për sistemin bankar

Shpërndarja e treguesit të mësipërm sipas bankave konsiderohet e gjerë dhe reflektohet në vlerat e minimumit dhe maksimumit, të cilat variojnë nga 0.4% në 40.7%. Ndërkohë, 7 banka e kanë vlerën e raportit më të lartë se vlera mesatare e sektorit.

Grafik 5. Shpërndarja e raportit të depozitave mbi një vit në lekë ndaj totalit të depozitave në lekë, për bankat e sistemit

Burimi: Banka e Shqipërisë.

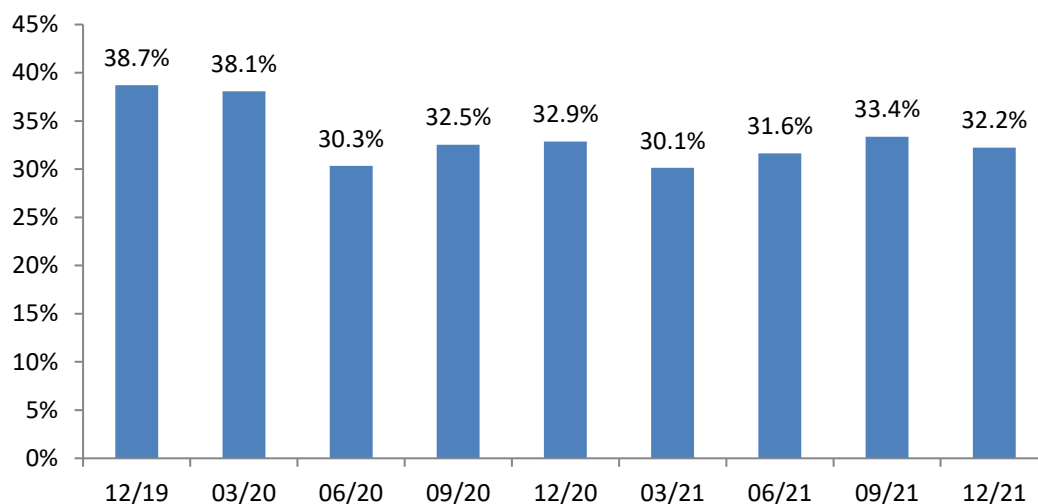
Ecuria e Aktiveve Likuide

Sektori bankar vijon të shënojë nivele të kënaqshme likuiditeti si në lek ashtu edhe në valutë. Duke iu referuar treguesit “aktive likuide në valutë ndaj detyrimeve afatshkurtra në valutë” në nivel sektori, konstatohet se treguesi ka ruajtur nivele të përafërta për shtatë tremujorët e fundit, duke shënuar nivelin 32.2% në fund të dhjetorit 2021. Treguesi është rritur me 0.6 pp krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar dhe ka shënuar rënie me 0.63 pp krahasuar me një vit më parë.

Aktivitet likuide në valutë (numëruesi) janë rritur me 5.3% krahasuar me fundin e gjashtëmujorit të kaluar dhe me 6.9% krahasuar me një vit më parë. Sipas bankave, vlera më e lartë e rritjes së aktiveve likuide në valutë në krahasim me gjashtëmujorin e mëparshëm rezultoi 23.3%, ndërkohë që rënia më e madhe ka qenë 16.6%.

Nga ana tjetër, detyrimet afatshkurtra në valutë (emëruesi) shënuan rritje krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar dhe një vit më parë, me përkatësisht 7.6% dhe 11.6%. Në nivel bankash, vlera më e lartë e rritjes së detyrimeve afatshkurtra në valutë ishte 18.4%, ndërsa rritja më e ulët ishte 3.4%.

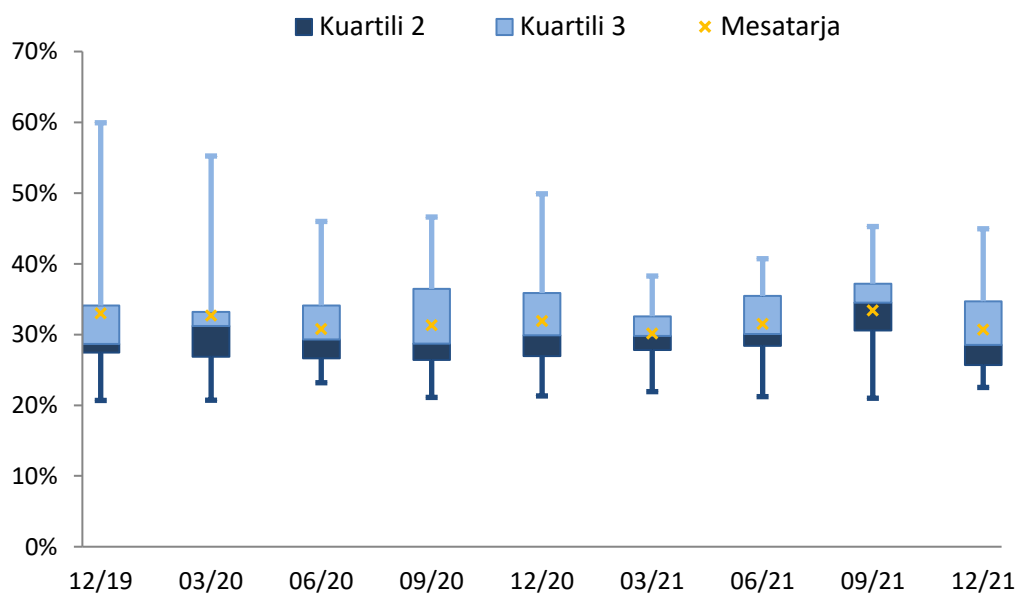
Grafik 6. Shpërndarja e treguesit të aktiveve likuide në valutë ndaj pasiveve afatshkurtra në valutë, për bankat e sistemit

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Shpërndarja e vlerave të treguesit për valutën sipas bankave të sektorit (Grafiku 7) tregon se të gjitha bankat paraqiten mbi nivelin minimal të kërkuar nga kuadri rregullator. Në nivel bankash treguesi i peshës reflekton një shpërndarje nga 21.5% deri në 44.9%.

Grafik 7. Shpërndarja e treguesit të aktiveve likuide në valutë ndaj pasiveve afatshkurtra në valutë, për bankat e sistemit

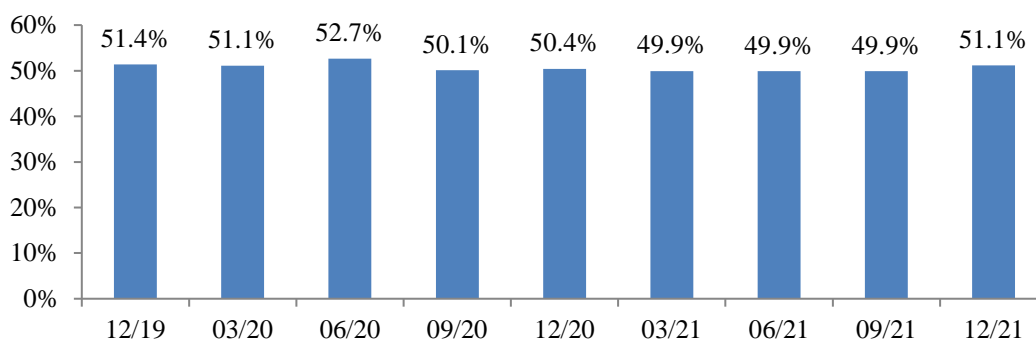
Burimi: Banka e Shqipërisë.

Ecuria e Kredisë

Gjysma e dytë e vitit 2021 u karakterizua nga një rritje e shpejtë e kreditimit, ku kredia në valutë dha kontributin kryesor, gjë që u reflektua edhe në rritjen e peshës së saj në nivelin 51.1% në fund të dhjetorit 2021. Shtimi me rreth 36.2 miliardë lekë i portofolit të kredive në valutë gjatë vitit 2021, përfaqëson edhe zgjerimin më të madh të shënuar gjatë tre viteve të fundit për këtë segment.

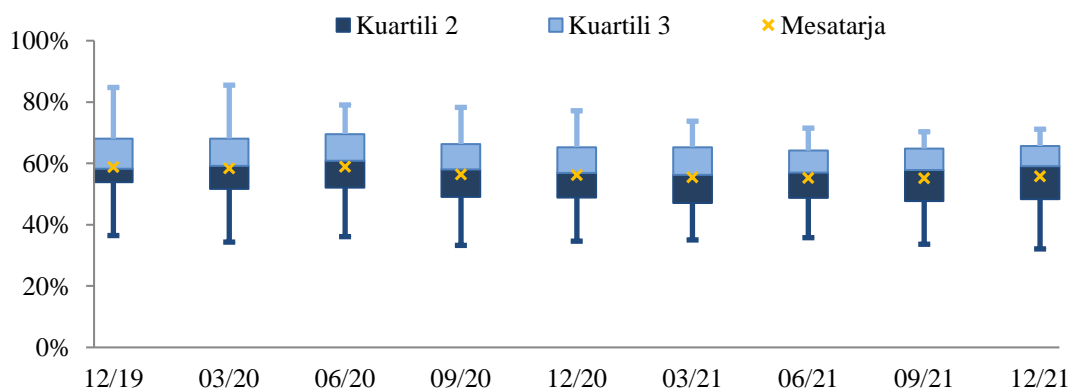
Grafik 8. Raporti i kredive në valutë ndaj totalit të kredive, për sektorin bankar

Burimi: Banka e Shqipërisë

Ne grafikun 9 paraqitet shpërndarja e treguesit sipas bankave. Gjatë vitit të fundit, pesha e kredisë në valutë është rritur në portofolet e shumicës së bankave të sektorit, gjë që reflektohet në një vlerë më të lartë të mesatares dhe të medianës së treguesit. Shpërndarja e treguesit ka ardhur duke u zgjeruar ndonëse vlera maksimale e tij ka shënuar një rënie domethënëse prej 6.0 pp. krahasuar me një vit më parë, duke qendruar në nivelin prej 71.1% në fund të dhjetorit 2021.

Grafik 9. Shpërndarja e raportit të kredive në valutë ndaj totalit të kredive, për bankat e sektorit

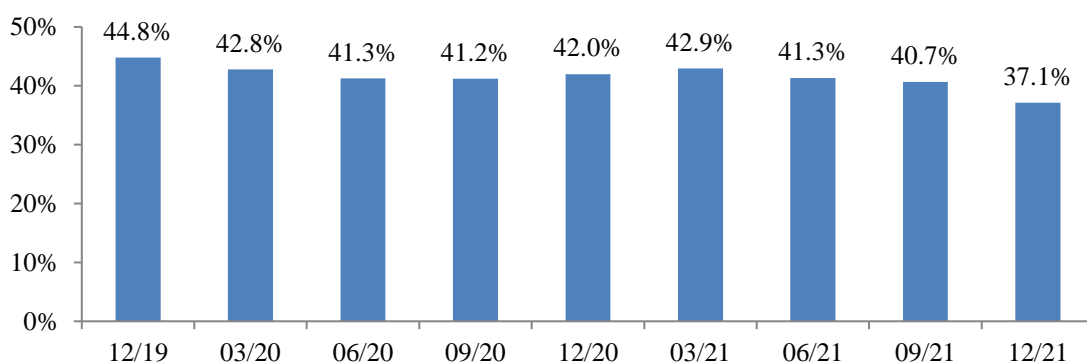
Burimi: Banka e Shqipërisë

Në analizën e situatës për gjashtëmujorin e fundit, është e rëndësishme të theksohet që rritja domethënëse e kredisë në valutë nuk është ndjekur nga rritja e kredive të pambrojtura nga kursi i këmbimit. Përkundrazi, këto të fundit pësuan një rënie vjetore

prej 1.2% dhe bankat kanë në bilancet e tyre rreth 1.5 miliardë lekë më pak kredi të pambrojtur në valutë.

Nëse do të jetë i qëndrueshëm, ky është një zhvillim i rëndësishëm pasi ndër kreditë në valutë, kreditë më të ekspozuara ndaj rrezikut të kursit të këmbimit janë ato ku të ardhurat e subjektit huamarrës janë në monedhë të ndryshme nga monedha e përfitimit të kredisë. Në fund të vitit 2021, këto kredi përbëjnë 37.1% të kredive në valutë ku turrja e kredisë së pambrojtur në euro (numëruesi) ka dhënë efektin kryesor në rënie e vlerës së raportit. Peshën më të madhe të këtij portofoli e zenë kreditë e pambrojtura në monedhën euro (me 90.1%) ndjekur nga kreditë e pambrojtura në dollarë amerikanë (me 9.8%).

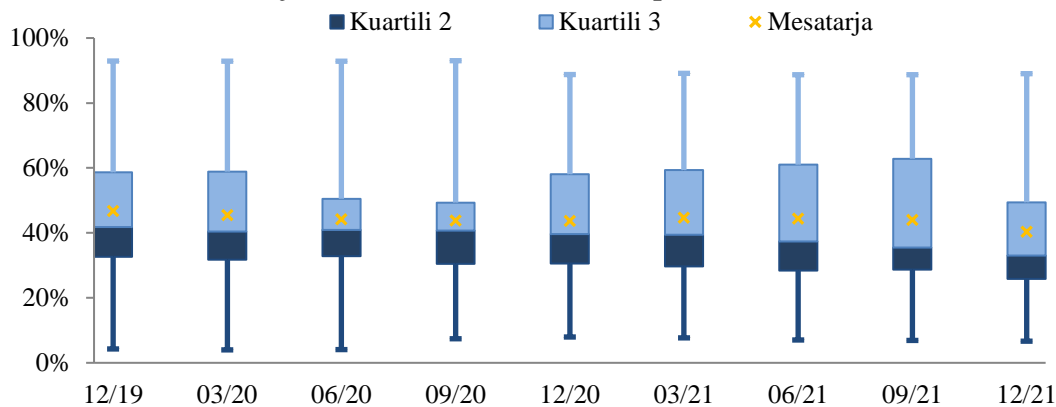
Grafik 10. Raporti i kredive në valutë të pambrojtura për rrezikun e kursit të këmbimit ndaj totalit të kredive në valutë, për sektorin bankar

Burimi: Banka e Shqipërisë

Në nivel bankash, konstatohet se treguesi ka ardhur në përmirësim (rënie) për shumicën e tyre. Vlera maksimale është në nivelin 89.0%, dhe shumica e bankave kanë një vlerë të treguesit nën mesataren e sektorit. Shpërndarja e gjerë e treguesit, siç paraqitet në grafikun 11, reflekton faktin që disa banka janë më të ekspozuara ndaj rrezikut të tërthortë të kursit të këmbimit.

Grafik 11. Shpërndarja e peshës së kredive në valutë të pambrojtura ndaj rrezikut të kursit të këmbimit ndaj totalit të kredive në valutë, për bankat e sistemit

Burimi: Banka e Shqipërisë

Ecuria e Borxhit Publik

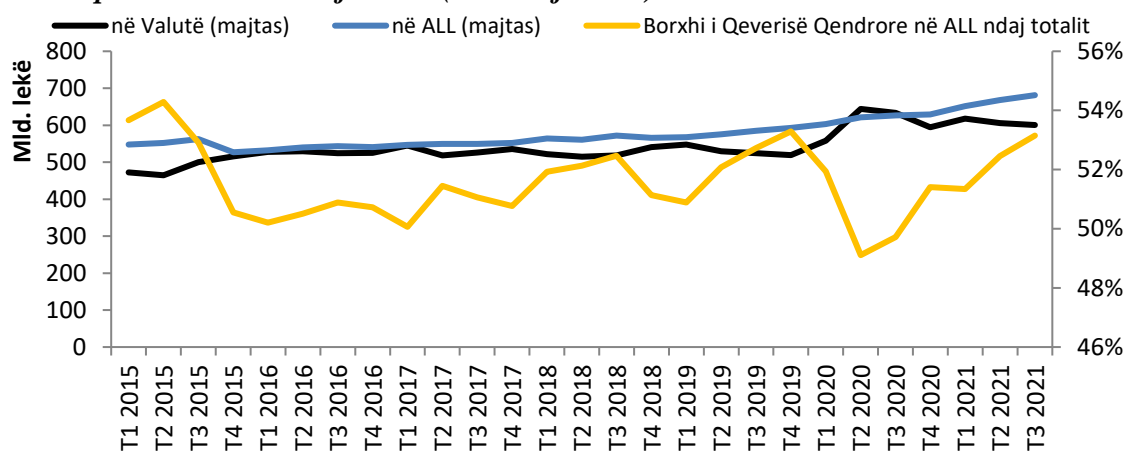
Niveli i lartë i borxhit publik në valutë, përmes transaksioneve financiare transmetohet dhe nxit përdorimin e valutës edhe në ekonominë reale duke kontribuar në drejtim të kundërt me përpjekjet për de-euroizimin. Për këtë arsye, ecuria e përbërjes së borxhit publik monitorohet si pjesë e kësaj analize.

Në fund të shtatorit 2021⁴, vërehet:

- 1) rritje e peshës së letrave me vlerë të borxhit (titujve) me maturitet më të gjatë se 12 muaj (obligacione 5 vjeçare dhe 10 vjeçare);
- 2) rënie me 1.8 pp e peshës së detyrimeve në valutë të qeverisë shqiptare krahasuar me fundin e marsit 2021, duke shënuar nivelin 46.8% në fund të shtatorit 2021;
- 3) rritje e borxhit të brendshëm në masën 4.51% krahasuar me fundin e marsit 2021.

Gjatë vitit 2020-2021 pesha e borxhit publik vazhdon të luhet rreth nivelit 50% në monedhë vendase, ndërkohë që detyrimet në valutë janë kryesisht në monedhën Euro dhe USD. Në fund të tremujorit të tretë të 2021, borxhi publik në monedhën vendase shënoi nivelin prej 53.2% ose 1.8 pp më e lartë se në fund të tremujorit të parë të vitit 2021. Borxhi i jashtëm vazhdon të dominohet nga monedha Euro, duke e bërë vlerën e tij të ndjeshme ndaj luhatjeve të kursit të këmbimit EUR/LEK. Megjithatë, qëndrueshmëria e kursit të këmbimit EUR/LEK ka prodhuar efekte neto të vogla, në peshën e valutës në borxhin e jashtëm.

Grafik 12. Ecuria e borxhit publik në lekë dhe valutë (boshti majtas), si dhe pesha e borxhit publik në lekë ndaj totalit (boshti djathtas)

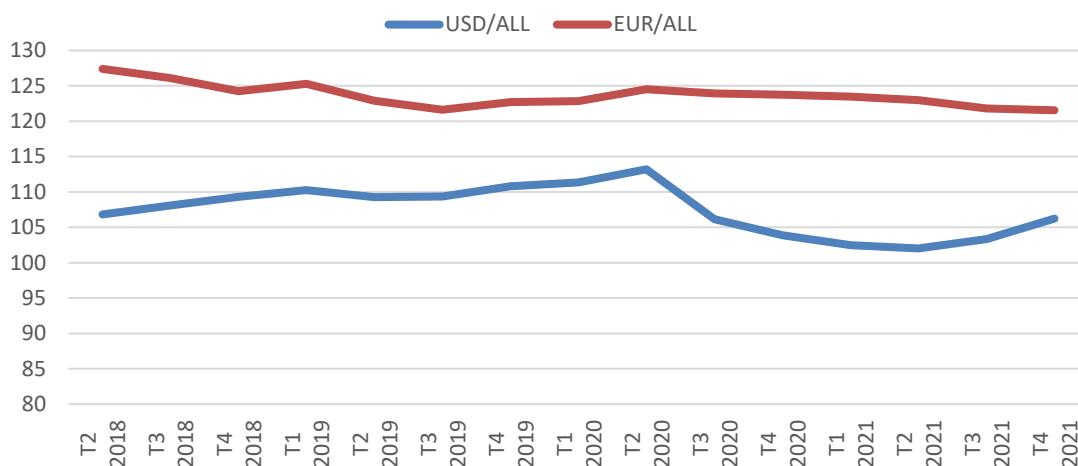
Burimi: Të dhënat janë marrë nga faqja e internetit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, përpunuar nga Banka e Shqipërisë.

⁴ Të dhënat më të fundit të publikuara nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë deri në momentin e publikimit të këtij raporti i referohen fundit të muajit shtator 2021.

Ecuria e Kursit të Këmbimit

Një kurs i ekuilibruar i këmbimit ndihmon në krijimin e një ambienti makroekonomik të stabilizuar. Në afat të gjatë, qëndrueshmëria e kursit të këmbimit ndihmon në stabilitetin financiar të vendit dhe rritjen e përdorimit të lekut nga operatorët ekonomikë. Në afat më të shkurtër, luhatshmëria e kursit të këmbimit ndaj situatave të ndryshme të stresit financiar ofron një mekanizëm të rëndësishëm mbrojtës për zhvillimet makroekonomike.

Grafik 13. Ecuria e kursit të këmbimit të lekut ndaj dy valutave kryesore

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Gjatë gjashtëmuajorit të dytë të vitit 2021, lëvizjet në kursin e këmbimit të Lekut kanë qenë të krahasueshme me periudhat e mëparshme. Kundrejt euros, leku ka vijuar një mbiçmim të lehtë në dy 3-mujorët e fundit. Ndërsa kundrejt dollarit amerikan, në terma vjetorë, është vënë re një nënçmim i lehtë i lekut gjatë dy tremujorëve të fundit të vitit, duke reflektuar përgjithësisht ecurinë e kursit të këmbimit EUR/USD në tregjet ndërkombëtare.

IV Konkluzion

Bazuar në treguesit e përzgjedhur, gjatë gjashtëmuajorit të dytë të vitit 2021, vërehet një përmirësim i lehtë në disa tregues dhe një ecuri e ndryshme në disa të tjerë. Ndryshimin më të dukshëm e shënoi rënia e kredive të ekspozuara ndaj kursit të këmbimit, pavarësisht se kreditë në valutë shënuan një rritje të lehtë. Në anën e detyrimeve të sektorit bankar, pesha e depozitave në valutë ka njohur një rritje të lehtë gjatë periudhës. Këto zhvillime tregojnë që nuk ka një prirje të qartë të ecurisë së fenomenit të përdorimit të valutës në veprimtarinë bankare. Kur konsiderohet edhe ndikimi i pandemisë në ekonomi dhe në sjelljen e aktorëve ekonomikë, arritja në një vlerësim të qartë të efektit të masave bëhet një proces i ndërlikuar. Nëse rikthimi në një normalitet post-pandemi do të materializohet s'afërmi, është koha që autoritetet të diskutojnë identifikimin e masave të mëtejshme për uljen e niveleve të përdorimit të valutës, në mënyrë graduale, jo vetëm në sistemin financiar por veçanërisht në sektorin real të ekonomisë.

Aneks I. Paketa e masave të Bankës së Shqipërisë në drejtim të de-euroizimit (Shkurt 2018), dhe treguesit e monitorimit

Masa 1. Për të rritur peshën e monedhës vendase dhe njëkohësisht zgjerimin e maturitetit në strukturën e detyrimeve të sistemit bankar, **Banka e Shqipërisë vendosi të diferencojë normën e rezervës së detyrueshme⁵**, për kategoritë e përfshira në bazën e rezervës së detyruar, si vijon:

- 7.5% (nga 10% që ishte më parë) për detyrimet në lekë me afat maturimi jo më të gjatë se 12 muaj;
- 5% (nga 10% që ishte më parë) për detyrimet në lekë me afat fillestar më të gjatë se 12 muaj deri në 2 vjet;
- 12.5% (nga 10% që ishte më parë) për detyrimet në valutë kur këto zënë nën 50% të totalit;
- 20% (nga 10% që ishte më parë) për pjesën e detyrimeve në valutë mbi 50% të totalit.

Monitorimi i efekteve të Masës 1 bëhet nëpërmjet treguesve në vijim:

- *raportit të depozitave në valutë, të zhveshur nga efektet e kursit të këmbimit ndaj totalit të depozitave;*
- *raportit të depozitave mbi një vit⁶ në lekë, ndaj totalit të depozitave në lekë;*
- *ecurisë së strukturës së borxhit publik.*

Masa 2. Për administrimin më të kujdesshëm të rrezikut të likuiditetit, **Banka e Shqipërisë vendosi të rrisë kërkesën minimale rregullative për aktivet likuide në valutë⁷** në nivelin 20% të detyrimeve afatshkurtra. Për aktivet likuide në lekë, raporti u ruajt në nivelin prej 15%.

Monitorimi i efekteve të Masës 2 do të bëhet nëpërmjet treguesit në vijim:

- *raporti i aktiveve likuide në valutë ndaj detyrimeve afatshkurtra në valutë, të zhveshura nga efekti i kursit të këmbimit.*

⁵ Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 13, datë 7.2.2018, “Për miratimin e normës së rezervës së detyruar mbajtur në Bankën e Shqipërisë nga bankat”.

⁶ Ky tregues u konvertua për të shfaqur ecurinë e peshës së depozitave në lekë mbi një vit, si synim i drejtpërdrejtë i uljes së normës së rezervës së detyrueshme në lekë.

⁷ Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 14, datë 7.2.2018, “Për një ndryshim në rregulloren për administrimin e rrezikut të likuiditetit”.

Masa 3. Për rritjen e **ndërgjegjësimit të huamarrësve në lidhje me rrezikun e kursit të këmbimit**, Banka e Shqipërisë u ka kërkuar bankave⁸ që:

- në rastet kur klienti aplikon për kredi në monedhë të ndryshme nga monedha në të cilën ka të ardhurat, bankat t'i propozojnë huamarrësit një kredi alternative në të njëjtën monedhë me të ardhurat e tij, si dhe ta pajisin atë me një shembull konkret se si ndryshon koston e kredisë në rast nënçmimi të lekut dhe/ose rritjeje të normës së interesit (me vlera të përcaktuara);
- të përfshijnë në kontratat e reja të kredisë në valutë (apo ato që ristrukturohen rishtas), opsionin për përdorimin e mekanizmave që zbusin rrezikun e tregut për kredimarrësin, në rastin kur plotësohen kushtet që janë të dakorduara nga banka dhe huamarrësi.

Monitorimi i efektit të Masës 3 bëhet nëpërmjet treguesve në vijim:

- *kredia në valutë ndaj totalit të portofolit, zhveshur nga efekti i kursit të këmbimit;*
- *kredia në valutë e pambrojtur nga kursi i këmbimit, ndaj totalit të kredive në valutë, zhveshur nga efekti i kursit të këmbimit;*
- *rezultatet e vrojtimit të nivelit të përdorimit të euros në vendet e Evropës Qendrore e Juglindore (EQJL) që përgatitet një herë në vit nga Banka Qendrore e Austrisë (përfshihet vetëm në raportin e publikuar në verë).*

---

⁸ Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 15, datë 7.2.2018, “Për disa ndryshime në rregulloren mbi transparencën për produktet dhe shërbimet bankare e financiare”.

Aneks II. Veprime rregullative të mëparshme që ndikojnë në drejtim të deeuroizimit

Nr.	Masa	Data e adoptimit/e zbatimit	Përshkrim
1.	Kufizimi i huave në valutë të pambrojtura nga rreziku i kursit të këmbimit	Vendimi i Këshillit Mbikëqyrës nr. 62, datë 14.9.2011, “Për administrimin e rrezikut të kredisë nga bankat dhe degët e bankave të huaja”, neni 15	Huatë në valutë, të dhëna për huamarrësit e pambrojtur nga rreziku i kursit të këmbimit (pra ku të ardhurat e huamarrësit janë në lekë), nuk duhet të kapërcejnë nivelin 400% të vlerës së kapitalit rregullator të bankës. Çdo vlerë mbi këtë nivel, zbritet nga vlera e kapitalit rregullator.
2.	Kërkesa minimale për aktive likuide në valutë	Vendimet e Këshillit Mbikëqyrës nr. 75, datë 26.10.2011, dhe nr. 28, datë 27.3.2013	Vendosja e një kërkesë minimale për vlerën e raportit të aktiveve likuide ndaj detyrimeve afatshkurtra, në nivelin 15%, e zbatueshme veçmas për lekun dhe për valutat kryesore (euro, dollar amerikan), dhe në total në nivelin 20%.
3.	Kërkesa më e lartë për kapital, lidhur me huatë në valutë të pambrojtura nga rreziku i kursit të këmbimit	Vendimi i Këshillit Mbikëqyrës nr. 48, datë 31.7.2013, “Për raportin e mjaftueshmërisë së kapitalit”	Huatë në valutë ndaj huamarrësve të pambrojtur nga rreziku i kursit të këmbimit, ponderohen me koeficient më të lartë rreziku (150%), për qëllime të llogaritjes së treguesit të mjaftueshmërisë së kapitalit të bankës.